

Position paper

Drinkwater en de Omgevingswet

Betrouwbaar drinkwater lijkt misschien de normaalste zaak van de wereld, maar eigenlijk is het heel bijzonder. Waterbedrijf Groningen is samen met u verantwoordelijk voor een betrouwbare drinkwatervoorziening in Groningen, nu en in de toekomst. Hierbij is goede samenwerking van groot belang.

Samen met u bekijken we dan ook graag hoe u de openbare drinkwatervoorziening duurzaam kunt opnemen in de omgevingsvisie, het omgevingsplan of een waterplan. Onderstaande informatie kan u daarbij helpen. We schetsen de kaders, verantwoordelijkheden en onze aanpak én bieden u graag hulp en advies.

Wettelijk kader

Duurzaam schoon drinkwater is een gezamenlijke zorg. De zorg voor de bescherming van het (grond-)water als bron voor drinkwater is verankerd in wet- en regelgeving waarbij elke overheid, van lokaal tot nationaal, verantwoordelijkheden heeft. Europese regelgeving met betrekking tot drinkwater is geregeld in de Drinkwaterrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn. Op provinciaal niveau is het beleid en de regelgeving vastgesteld in de provinciale Omgevingsvisie en –verordening.

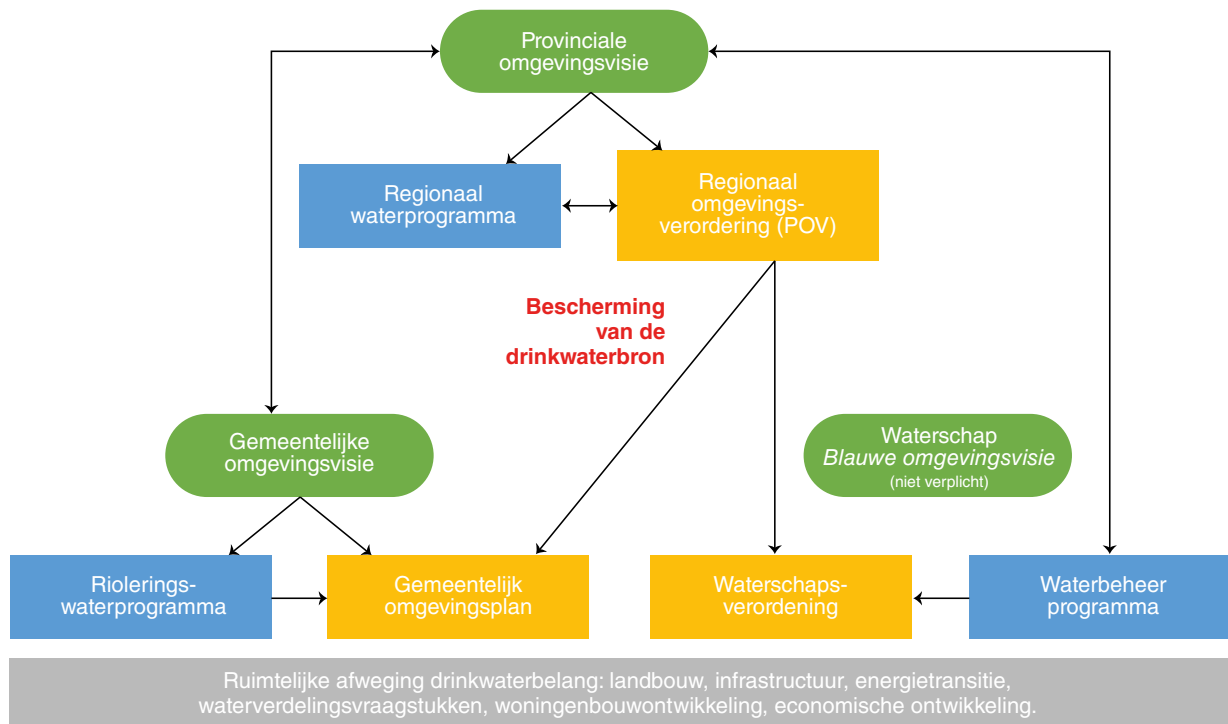
Een nadere toelichting op de wet- en regelgeving rond de bescherming van de bronnen van drinkwater is opgenomen op de volgende website <https://www.drinkwaterplatform.nl/wet-en-regelgeving-rond-drinkwater/>. In het informatieblad 'Zorgplicht Drinkwater, wat betekent dit voor u?' is eveneens een waardevolle toelichting gegeven: via <https://bit.ly/zorgplichtdrinkwater> Wij gaan graag met u in gesprek om u te adviseren over hoe deze zorgplicht in te vullen.

De Drinkwaterwet blijft ook na invoering van de Omgevingswet apart bestaan. Overheden dragen op grond van de Drinkwaterwet (art. 2), de Kaderrichtlijn Water (art. 7 en 11) en de Omgevingswet (art. 2.1) de zorg voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening.

Drinkwaterbelang in Omgevingswet

De Omgevingswet, die naar verwachting op 1 juli 2022 in werking treedt, kent veel instrumenten die zeker ook voor de drinkwatervoorziening een rol (kunnen gaan) spelen. In een omgevingsvisie, -plan en -programma leggen gemeenten vast wat er in de leefomgeving en in de ondergrond van de gemeente gebeurt. Het veiligstellen van de drinkwatervoorziening legt u hier ook in vast.

Zoals u weet, is de drinkwatervoorziening in Nederland van nationaal belang. Hierbij hoort kritieke infrastructuur die nodig is voor winning en distributie van het drinkwater. Vanwege de toenemende druk op de ruimte in de ondergrond is het cruciaal dat het drinkwaterbelang genoemd wordt in uw omgevingsvisie of -plan. Zo is geborgd dat ook drinkwater wordt meegenomen in ruimtelijke gebiedsopgaven en -keuzes.

Drinkwatervoorziening in Groningen

Via vijf productielocaties levert Waterbedrijf Groningen aan ruim 575.000 klein- en grootverbruikers 44 miljard liter drinkwater per jaar. Van al het geleverde water komt ruim 7 miljard liter uit de Drentsche Aa. Het overige is afkomstig van de grondwaterwaterwinningen in Nietap, Onnen, De Punt, De Groeve en Sellingen.

Ontwikkelingen als klimaatverandering en een toenemende druk op de boven- en ondergrondse ruimte vragen extra aandacht voor de zorg voor onze drinkwatervoorziening. Wij richten ons in het bijzonder op de volgende thema's waarbij drinkwater een belangrijke rol speelt in de integrale afwegingen:

- ▶ Bescherming van ondergrondse en bovengrondse assets.
- ▶ Samenwerken aan een klimaatrobuust watersysteem.
- ▶ Realiseren van grondwater van goede kwaliteit.
- ▶ Verbeteren van waterkwaliteit Drentsche Aa.

Bescherming van ondergrondse en bovengrondse assets

Drinkwater wordt vanaf de productielocaties via ondergrondse leidingen en distributiepompstations naar de klant getransporteerd: de zogeheten 'vitale infrastructuur'. Om de leveringszekerheid van het drinkwater te kunnen garanderen, is bescherming van deze vitale infrastructuur van groot belang. Zo kan een te dichtbij gelegen warmtenet het drinkwater in de leidingen te veel opwarmen of kunnen niet juist uitgevoerde werkzaamheden drinkwaterleidingen beschadigen. De drinkwaterproductielocaties zijn afgesloten. Desondanks zijn er ontwikkelingen die afbreuk kunnen doen aan deze bescherming. Denk daarbij aan de aanleg van elektriciteitskabels over een locatie of het vliegen met drones boven het gebied.

Wat vraagt Waterbedrijf Groningen:

- Borg bescherming van de vitale infrastructuur voor nutsvoorzieningen in gemeentelijke omgevingsvisies en verordeningen.
- Maak afspraken over de aanleg en het onderhoud van de leidingen, zodat we gezamenlijk werken met lage maatschappelijke kosten.
- Over en weer delen van (concept)plannen en initiatieven zodat we in een vroegtijdig stadium mogelijke koppelkansen kunnen signaleren en verzilveren.

Samenwerken aan een klimaatrobuust watersysteem

Vanuit klimaatadaptatie wordt gewerkt aan voldoende en schoon water, voor nu en later. En het voorkomen van problemen door wateroverlast of droogte. We streven naar een klimaatrobuust watersysteem dat tegen een stootje kan. Dit kan alleen in nauwe samenwerking met onze gebiedspartners. Zo is het vasthouden van het regen- en kwelwater belangrijk vanuit het oogpunt van drinkwaterwinning, maar ook voor de landbouw en natuurontwikkeling/natuurbehoud. Wij zien water als leidend principe bij gebiedsontwikkeling. In de regio Groningen wordt steeds duidelijker dat de beschikbaarheid van water een belangrijke voorwaarde is voor economische ontwikkeling. De watertoets is bij ruimtelijke ontwikkelingen een belangrijk instrument, ook voor de toetsing van het drinkwaterbelang. Samen met gebiedspartners denken wij graag aan de voorkant mee over hoe de kwaliteit, efficiëntie en duurzaamheid in de waterketen te vergroten en de kosten zo laag mogelijk te houden.

De uitgangspunten voor een transitie naar een klimaatrobuust watersysteem:

- Water stuurt het gebruik van boven- en ondergrond.
- Water beter vasthouden en verdelen.
- Zuinig omgaan met water (bewustwording).
- Waterkwaliteit verbeteren en vervuiling voorkómen.

Wat vraagt Waterbedrijf Groningen:

- Laat de hiernaast genoemde uitgangspunten voor een klimaatrobuust watersysteem in de prioriteiten en keuzes in de gemeentelijke omgevingsvisie/omgevingsplan en de waterprogramma's doorwerken.
- Signaleer koppelkansen voor waterbergingsgebieden, natuurgebieden en andere gebiedsinrichtingen met waterwinningen en Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's); zowel kwantitatief als kwalitatief.
- Benut kansen voor drinkwaterbesparing door aanvullende bepalingen bij nieuwe (woning-) bouwprojecten.

Realiseren van grondwater van goede kwaliteit

Grondwater is voor ons een belangrijke bron voor drinkwater. Grondwater is relatief schoon omdat de bodem een zuiverende werking heeft. Tegelijkertijd is grondwater kwetsbaar voor antropogene stoffen of bodemvervuilende activiteiten. Daarom gelden strenge regels in waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden uit de Provinciale Omgevingsverordening (POV) Groningen en Drenthe. *'Wat er niet in komt, hoeven wij er ook niet uit te zuiveren'.*

Wat vraagt Waterbedrijf Groningen:

- POV beschermingszones (kaart en drinkwaterparagraaf) borgen in ruimtelijke plannen.
- Juist beheer, vergunningverlening en handhaving conform de POV.
- Aandacht voor grondwaterkwaliteit bij (ruimtelijke) ontwikkelingen, regionale energieplannen of infrastructuurplannen.

Verbeteren van waterkwaliteit Drentsche Aa

In het Drentsche Aa gebied op de grens van Groningen en Drenthe, ligt de oppervlaktewaterwinning De Punt. In dit gebied werken wij samen met de provincie Drenthe en Waterschap Hunze & Aa's aan de opgavedoelstelling/KRW doelen gericht op verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Zo geldt binnen een afstand van 4 meter vanaf de insteek van het oppervlaktewater van de waterlopen een extra beschermingsregime, de zogeheten spuitvrije zone voor gewasbeschermingsmiddelen. Ook voor de overige gebruikers en bewoners van dit gebied is bewustwording van het feit dat het beekwater een bron is voor drinkwater, van belang. Want ook hier geldt: *'Wat er niet in komt, hoeven wij er ook niet uit te zuiveren'.*

Wat vraagt Waterbedrijf Groningen:

- Borging spuitvrije zones Drentsche Aa conform de POV (kaart en drinkwaterparagraaf) in ruimtelijke plannen.
- Juist beheer, vergunningverlening en handhaving conform de POV.
- Aandacht voor waterkwaliteit Drentsche Aa bij (ruimtelijke) ontwikkelingen, regionale energieplannen of infrastructuurplannen.

Wij werken graag met u mee!

Wij helpen u graag om in het kader van de Omgevingswet vorm te geven aan een goede borging van het drinkwaterbelang in Groningen. Zo hebben wij al conceptteksten voorbereid die u kunt gebruiken in uw (Blauwe) omgevingsvisie. De conceptteksten vindt u op waterbedrijfgroningen.nl/omgevingswet.

Heeft u aanvullende vragen of wilt u meer informatie? Neem dan contact op met omgevingsmanager Gerda Brilleman (g.brilleman@waterbedrijfgroningen.nl).

Waterbedrijf Groningen

Postbus 24
9700 AA Groningen